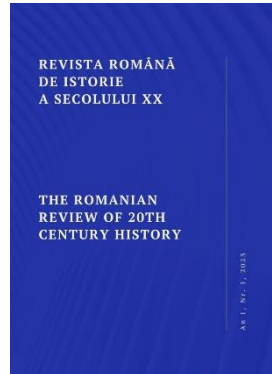

Revista română de istorie a
secolului XX
•
The Romanian Review of 20th
Century History

No. 1/2023

Extract from `Recenzii și note bibliografice` section of no.1/2023 issue

URL: <https://revista.cis20.ro/rrisxx-1-2023/>

Published under the aegis of the [Centre for 20th century history](#), Faculty of History,
"Alexandru Ioan Cuza University" of Iași

Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2023

ISSN 3008 – 5071

Benjamin Carter Hett, *Cum moare democrația. Ascensiunea la putere a lui Hitler și prăbușirea Republicii de la Weimar*, traducere de Cristina Felea, Iași, Polirom, 2021, 267 p.

Semnalăm o nouă apariție editorială de interes pentru cercetători, dar și pentru pasionații de istorie contemporană. Prin intermediul lucrării lui Benjamin Carter Hett, *Cum moare democrația. Ascensiunea la putere a lui Hitler și prăbușirea Republicii de la Weimar*, cititorul poate descoperi o nouă perspectivă cu privire la situația politică a Germaniei de la Weimar, a începutului, evoluției sale, dar mai ales a sfârșitului acesteia, prin accederea la putere a lui Adolf Hitler.

Benjamin Carter Hett este profesor de istorie la Hunter College și Graduate Center din cadrul The City University of New York, cărțile sale abordând teme și evenimente din aria cauzelor ce au dus la declanșarea celui de-Al Doilea Război Mondial, *status-quo*-ul Germaniei interbelice fiind punctul central al preocupărilor sale¹.

Cartea lui Benjamin Carter Hett, cu titlul original *The Death of Democracy: Hitler's Rise to Power and the Downfall of the Weimar Republic* a apărut în anul 2018 la Henry Holt & Co. din New York. Lucrarea de față este una de popularizare, destinată unui public neacademic prin dispunerea informației, varietatea redusă a surselor, dar mai ales a limbajului accesibil pentru categorii diverse de cititori.

Structura acestei cărți este una simplă, cu titluri pe alocuri cu un iz de „senzațional”, scopul autorului fiind de a atrage atenția cititorilor cu privire la evenimentele analizate. Pentru a-l introduce pe cititor cu ușurință în subiectul lucrării, Benjamin Carter Hett a apelat la o metodă cinematografică de a dispune la începutul cărții personajele prezente în „acțiunea” cărții, în secțiunea denumită *Distribuție* (p. 9-12). Mai departe, acesta abordează același mod de prezentare și în secțiunea *Partide politice importante ale Republicii de la Weimar* (p. 13-14), unde au fost dispuse scurte descrieri ale principalelor partide din Germania Republicii de la Weimar.

¹ *The Man Who Put the Nazis on the Witness Stand*, 2008; *Burning the Reichstag: An Investigation into the Third Reich's Enduring Mystery*, 2014; *The Nazi Menace: Hitler, Churchill, Roosevelt, Stalin, and the Road of War*, 2020.

Recenzii și note bibliografice

Trecând de *Introducere* (p. 15-26), autorul a structurat cartea în opt capitole cu titluri distincte: *August și noiembrie* (p. 27-44); „*Nu-l credeți*”, *spunea adevărul* (p. 45-68); „*Mai însângerat*” și *intrigantul* (p. 69-96); *Cancelarul foamei* (p. 97-128); *Starea de urgență* (p. 129-156); *Soldatul din Boemia și jocheul gentilom* (p. 157-176); *Coordonarea* (p. 177-196); „*Trebuie să scăpăm de el*” (p. 197-220). La finalul lucrării identificăm *Notele* (p. 221-250), *Mulțumirile* (p. 251-252) și *Indexul* (p. 253-267).

Atât *Introducerea*, cât și capitolele au fost redactate plecând de la o prezentare inițială a unor evenimente de mică anvergură sau a unor relații de natură personală ale unor martori sau participanți la evenimente, acestea având un caracter preliminar. În acest mod, autorul a ales să facă trecerea la prezentările generale din fiecare capitol. Aceste relatări sunt redactate în text cu caracter italic.

Lucrarea nu vine cu noutăți din punct de vedere metodologic sau informativ. Autorul a ales să readucă în discuție situația Germaniei de la Weimar plecând de la contexte multiple atât de natură internă, cât și externă, menite să explice eșecul statului constituțional de după 1918, dar și ascensiunea lui Adolf Hitler pe scena politică germană. Prin intermediul acestei lucrări se poate documenta drumul Germaniei de la democrație spre dictatură, care au fost principalii actori politici ai perioadei, dar și evenimentele cu un rol determinant asupra statului acaparat de Partidul Național-Socialist Muncitoresc din Germania (NSDAP) după 1933.

Benjamin Carter Hett a reușit să dispună într-un limbaj accesibil scurta existență a Germaniei de la Weimar și accesarea la putere a lui Hitler, punctând la finalul lucrării, în sensul prezentării unor efecte ale apariției celui de-Al Treilea Reich, a coagulării primelor mișcări de rezistență în fața politicilor NSDAP, formată din Fritz von Tschirschky și Edgar Julius Jung, grupați în jurul lui Franz von Papen. Plecând de la acțiunile acestora, Carter Hett lansează ipoteza conform căreia rezistența germană împotriva lui Hitler ar fi început încă din 1933, și nu în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, afirmând că tentativa de înlăturare a lui Hitler coordonată de colonelul Claus von Stauffenberg, din vara anului 1944, ar fi avut ca inspirație acțiunile lui von Tschirschky și ale lui Jung. Prezentarea pe larg a demersurilor celor doi este identificată în ultimul capitol, intitulat „*Trebuie să scăpăm de el*” (p. 197-220).

Recenzii și note bibliografice

Pentru o înțelegere facilă a evoluției Germaniei de la Weimar și a începutului celui de-Al Treilea Reich, lucrarea de față reprezintă un punct de plecare pentru cunoașterea perioadei interbelice, a principalilor actori politici ai perioadei, dar și pentru corelarea acestor evenimente cu cele ulterioare, cu precădere a celor ce au dus la declanșarea în 1939, a celui de-Al Doilea Război Mondial.

Mihai-Daniel BOTEZATU*

Thierry Wolton, *Reflecții despre Comunism*, traducere din limba franceză de Marieva-Cătălina Ionescu, București, Editura Humanitas, 2022, 226 p.

Thierry Wolton este jurnalist, scriitor, istoric și profesor la École Supérieure du Commerce din Paris. Principalele sale preocupări sunt istoria regimurilor comuniste, a Războiului Rece precum și influența sovietică în Occident. A publicat 13 cărți dedicate relațiilor internaționale și vieții politice franceze, fiind autorul celebrei trilogii *Un histoire mondiale du communisme. Essai d'investigation historique*, vol. 1–3 (2015–2017)². Prin cele trei lucrări ce însumează un număr de peste 3000 de pagini, probabil cea mai amplă întreprindere de acest gen, autorul explică sistemul comunist din perspectiva celor trei mari actori ai săi: *Călăii* (vol. 1), *Victimele* (vol. 2), *Complicii* (vol. 3). Bogata experiență intelectuală și publicistică, precum și numeroasele cercetări pe acest subiect, l-au ajutat pe Thierry Wolton să elaboreze eseul *Reflecții despre Comunism*. Cartea a apărut în limba franceză, cu titlul *Penser le communisme*, în anul 2021 la Editura Grasset & Fasquelle. Versiunea în limba română, de o calitate editorială foarte bună, a fost tradusă de Marieva-Cătălina Ionescu și a apărut la Editura Humanitas, un an mai târziu, grație aprecierii de care cercetătorul se bucura în România, având deja traduse nu mai puțin de 7 cărți.

Ideologia comunistă, pe care omenirea a experimentat-o în secolul al XX-lea, a devenit un domeniu predilect de cercetare. Numeroși

* Doctorand al Facultății de Istorie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

² *O istorie Mondială a comunismului. Încercare de investigație istorică*, București, Humanitas, 2018–2020.